

Tomasz Safjański¹

Wyższa Szkoła Prawa i Administracji Przemysł–Rzeszów

Prawne i praktyczne problemy zarządzania działalnością operacyjną Interpolu

The management of operational activities of the International Criminal Police Organisation INTERPOL – legal and practical problems

Streszczenie

Artykuł przedstawia rozważania dotyczące praktycznych i prawnych problemów zarządzania działalnością operacyjną Interpolu. Wynikają one przede wszystkim z oceny przez państwa członkowskie dotychczasowej skuteczności legalności działań Interpolu, przy czym w porównaniu do praktycznej współpracy policyjnej zdecydowanej poprawy wymaga sfera prawna Interpolu. Nie ulega wątpliwości, że skuteczność działania Interpolu, który funkcjonuje w wymiarze ponadnarodowym, uzależniona jest od posiadania odpowiedniego statusu prawnego. Interpol w opinii niektórych ekspertów w dziedzinie prawa międzynarodowego nie dysponuje optymalnymi rozwiązaniami prawnymi oraz odpowiednim przełożeniem na prawo narodowe poszczególnych państw członkowskich. Najłabszą stroną Interpolu jest przestarzała i nieefektywna podstawa prawna działania. Z tego powodu warunkiem *sine qua non* dalszego rozwoju Interpolu jest zapewnienie mu specyficznej pozycji prawnej z uwagi na niepowtarzalność wykonywanych zadań, w tym przyjęcie odpowiednich rozwiązań dotyczących przywilejów i immunitetu Interpolu i jego personelu w jednolity sposób na terytoriach wszystkich państw członkowskich. Istnieje również konieczność zharmonizowania wewnętrznych aktów normatywnych organizacji – w tym statutu i regulaminu ogólnego, których interpretacja powoduje wiele niejasności dotyczących statusu prawnego oraz charakteru członkostwa w Interpolu. Ważne jest uzupełnienie statutu Interpolu o zapisy dotyczące stosunków z podmiotami zewnętrznymi (organizacje międzynarodowe, państwa nieczłonkowskie). Należy także wprowadzić wyraźne kompetencje do zawierania porozumień z państwami członkowskimi dotyczących siedziby, przywilejów i immunitetów. Niewątpliwie Europol, będący młodszą platformą współpracy wielostronnej, ma z czysto prawnego punktu widzenia istotną przewagę nad Interpolem, która polega na jasności sytuacji prawnej. Przedmiotowa problematyka jest zagadnieniem nadzwyczaj skomplikowanym z powo-

¹ Doktor nauk prawnych. Oficer Policji w stanie spoczynku. Stopień naukowy doktora uzyskał na Uniwersytecie Warszawskim. Jest również absolwentem wydziałów: Administracji i Zarządzania oraz Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Ukończył także Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie. Służbę w Policji rozpoczął w roku 1994, przechodząc szczeble kariery zawodowej w wielu pionach policyjnych, m.in.: kryminalnym, przestępczości zorganizowanej, prewencji, spraw wewnętrznych, współpracy międzynarodowej, wywiadu kryminalnego oraz logistyki. W latach 2006–2007 pełnił funkcję dyrektora Krajowego Biura Interpolu w Warszawie. Wykładowca w Wyższej Szkole Prawa i Administracji Przemysł–Rzeszów.

du specyfiki prowadzonych przez Interpol działań oraz umiejscowienia organizacji w systemie instytucjonalnym społeczności międzynarodowej.

Słowa kluczowe

współpraca międzynarodowa, zagrożenia transgraniczne, stosunki międzynarodowe, multilateralizm, przestępczość międzynarodowa

Abstract

This article presents considerations on the practical and legal problems related to the management of Interpol's operational activities. They arise mainly from the Member States' assessment of effectiveness and legality of Interpol's operational activities. However, in comparison to the practical cooperation of police forces vast improvement is required in Interpol's legal sphere. There is no doubt as to the effectiveness of Interpol. The organization operating in transnational dimension has to possess a proper legal status. Interpol, in the opinion of some experts in the field of international law, does not have the optimal legal solutions and the appropriate ratio for national law of the Member States. The weakest point of Interpol is the outdated and ineffective legal basis for its action. For this reason, the sine qua non conditio for further development of Interpol is to provide the organization with a specific legal position, which would be adequate to the uniqueness of the tasks that are being carried out (including the adoption of appropriate solutions for the privileges and immunity of Interpol and its staff in a uniform manner in all the Member States). There is also a need to harmonize internal normative acts of the organization – including the Constitution of Interpol and the General Regulations, the interpretation of which causes a lot of confusion regarding the legal status and the nature of membership in Interpol. It is important to supplement the Statute of Interpol with legal provisions concerning relations with external entities. Interpol should also be given clear powers to conclude agreements with the Member States concerning the headquarters and local privileges and immunities. Undoubtedly, Europol – being a younger platform for multilateral police cooperation – from legal point of view has got a significant advantage over Interpol, which is its clear legal situation. The presented issue is extremely complex due to the specific nature of the activities carried out by Interpol and its unique position in the institutional system of the international community.

Key words

international cooperation, transborder threats, international affairs, multilateralism, international crime

Wstęp

Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnej (ang. International Criminal Police Organization, dalej MOPK Interpol) to najstarsza i największa organizacja współpracy policyjnej². Dzięki unikalnej strukturze organizacyjnej zasięg geograficzny działania Interpolu w 2016 r. obejmuje obszar 190 państw członkowskich i terytoriów zależnych. W konsekwencji Interpol ma bezprecedensowe możliwości udzielania państwom członkowskim wsparcia w zwalczaniu zagrożeń transgranicznych. Z kryminalistycznego punktu widzenia przez działalność operacyjną Interpolu należy rozumieć system uzgodnionych przez państwa członkowskie metod i form współpracy policyjnej realizowanych przez upoważnionych urzędników Sekretariatu Generalnego Interpolu

² Utworzona w 1923 r. Ma na celu rozwijanie współpracy służb policji kryminalnej oraz wspieranie krajowych służb policyjnych w zwalczaniu przestępczości międzynarodowej.

oraz funkcjonariuszy właściwych krajowych służb policyjnych, które służą identyfikowaniu i lokalizowaniu zagrożeń transgranicznych. Niniejsze opracowanie jest próbą usystematyzowania problematyki zarządzania działalnością operacyjną Interpolu w zakresie zwalczania przestępczości transgranicznej.

Celem niniejszych rozważań jest określenie, na ile status prawny, funkcja we współpracy policyjnej, kształt struktury zarządczej, liczba członków, sposób finansowania oraz kształt kadrowy Interpolu wpływają na skuteczność zarządzania jego działalnością operacyjną.

1. Status prawny a zarządzanie działalnością operacyjną

Zarządzanie działalnością operacyjną Interpolu, który funkcjonuje w wymiarze ponadnarodowym, uzależnione jest przede wszystkim od posiadania odpowiedniego statusu prawnego. Interpol w opinii niektórych ekspertów w dziedzinie prawa międzynarodowego nie dysponuje optymalnymi rozwiązaniami prawnymi oraz odpowiednim przełożeniem na prawo narodowe poszczególnych państw członkowskich.

W aspekcie prawnym najsłabszą stroną Interpolu jest przestarzała i nieefektywna podstawa prawna działania³. Należy zaznaczyć, że Statut Interpolu z 1956 r. nie podlegał procedurze podpisania przez państwa członkowskie oraz nie zawiera postanowień dotyczących konieczności jego ratyfikacji⁴. Zgodnie z art. 45 Statutu Interpolu państwa mogły złożyć za pośrednictwem właściwych organów rządowych w ciągu 6 miesięcy od dnia jego wejścia w życie deklaracje, że nie mogą przyjąć Statutu. Ustanowienie Statutu Interpolu nie zostało poprzedzone przez jakiegokolwiek uzgodnienia dyplomatyczne⁵. Należy zatem uznać, że przyjęcie fundamentalnego dla Interpolu aktu prawnego nastąpiło poza właściwymi procedurami zawierania umów międzynarodowych. Biorąc powyższe uwarunkowania pod uwagę, należy zauważyć, że charakter prawny Statutu Interpolu, a tym samym jego moc wiążąca, z punktu widzenia prawa międzynarodowego publicznego jest zagadnieniem dyskusyjnym⁶.

³ Zob. Ch. Hoppe, *Międzynarodowa współpraca policyjna w Europie*, „Gazeta Policyjna” 2004, nr 14; J. D. Occhipinti, *The Politics of EU Police Cooperation. Toward a European FBI?*, Lynne Rienner Publishers, London 2003; J. Benyon, L. Turnbull, A. Willis, R. Woodward, A. Beck, *Police Co-operation in Europe: An Investigation*, University of Leicester, Leicester 1993; O. Garrison, *The Secret World of Interpol*, McLellan, Glasgow 1977; T. Meldal-Johnsen, V. Young, *The Interpol Connection: An Enquiry into the International Criminal Police Organisation*, Dial Press, New York 1979; M. Anderson, *Policing the World. Interpol and the Politics of International Police Co-operation*, Clarendon Press, Oxford 1989; M. Fooner, *Interpol: Issues in World Crime and International Criminal Justice*, Plenum Press, New York 1989.

⁴ Statut został podpisany przez przypadkowych delegatów policyjnych, nie będąc w żaden sposób zatwierdzony przez właściwe organy państw członkowskich.

⁵ M. Fooner, *Interpol: Issues In World Crime and International Criminal Justice*, Plenum Press, New York 1989, s. 45.

⁶ J. Węgrzyn, *Prawne warunki funkcjonowania międzynarodowych organizacji ze szczególnym uwzględnieniem Interpolu*, „Przegląd Policyjny” 2001, nr 2, s. 123 i n.

Szukając odpowiedzi na pytanie o charakter prawny Statutu Interpolu, należy mieć przede wszystkim na uwadze, że w chwili obecnej na jego podstawie działa uznawana przez społeczność międzynarodową struktura organizacyjna będąca platformą współpracy państw w wymiarze globalnym. Powyższa konstatacja wynika z długoletniej praktyki działania Interpolu i jego państw członkowskich, które niezmiennie przedstawiają wolę w zakresie uznawania Statutu Interpolu za wiążący. Dotychczas żadne ze 190 współpracujących państw oficjalnie nie odmówiło Statutowi Interpolu mocy wiążącej. Uznawanie przez nie Statutu Interpolu jako wiążącego instrumentu prawa międzynarodowego pośrednio wynika z procedury uzyskiwania członkostwa w organizacji. Poprzez złożenie wniosku o przyjęcie w poczet Interpolu oraz brak zgłoszenia sprzeciwu wobec związania się Statutem państwa wyrażały w praktyce zgodę na związanie się Statutem. W niektórych krajach rezolucja Zgromadzenia Ogólnego o przyjęciu państwa w poczet członków Interpolu podlega ratyfikacji zgodnie z wewnętrzną procedurą zatwierdzania umów międzynarodowych.

Kwestią zasadniczą dla Interpolu jest pełne usankcjonowanie Statutu przez społeczność międzynarodową⁷. W tym celu Zgromadzenie Ogólne Interpolu podczas sesji w Hanoi (31 października – 3 listopada 2011 r.) przyjęło rezolucję wzywającą do jednoznacznego uregulowania formalnoprawnej przynależności państw do Interpolu⁸. Omawiana rezolucja dała impuls do rozpoczęcia procesu ratyfikacji Statutu w poszczególnych państwach członkowskich. Należy zakładać, że Statut nie będzie podlegał formalnym negocjacom z uwagi na fakt, że obowiązuje on od 1956 r. i jest powszechnie uznawany. Po ratyfikacji Statutu Interpolu przez wszystkie państwa nie będzie przeszkod do uznania go za wielostronną umowę międzynarodową. Generalnie dzięki formalnemu usankcjonowaniu Statut będzie wywierać skutek bezpośredni dla państw członkowskich i będzie miał pierwszeństwo przed prawem krajowym. Przede wszystkim ułatwi to państwom członkowskim wypełnianie ich zobowiązań wobec Interpolu⁹. Ponadto związanie państw członkowskich Statutem umożliwi uznanie całego dorobku prawnego Interpolu za prawnie wiążący, a tym samym pozwoli na uporządkowanie ram organizacyjnych transgranicznej wymiany informacji kryminalnych i poszukiwań międzynarodowych¹⁰.

Znamienny jest fakt, że Polska podjęła działania mające na celu formalne związanie się Statutem Interpolu po upływie niemal 25 lat od wznowienia faktycznej współpracy w

⁷ Zob. J. Węgrzyn, *Status Interpolu w sferze prawa wewnętrznego*, „Państwo i Prawo” 1999, nr 2.

⁸ Rezolucja ZO, nr AG-2011-RES-15.

⁹ J. Węgrzyn, *Zdolność utrzymywania stosunków międzynarodowych przez Interpol (iuslegationis)*, „Przegląd Policyjny” 2003, nr 3–4, s. 76 i n.

¹⁰ W Polsce ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o ratyfikacji Statutu Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej – Interpol, przyjętego w Wiedniu dnia 13 czerwca 1956 r., weszła w życie 22 stycznia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 17). Statut Interpolu ogłoszony został w polskim dzienniku promulgacyjnym w dniu 2 listopada 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1758).

ramach organizacji. Związanie Statutem Interpolu nastąpiło zgodnie z polską procedurą traktatową z pominięciem etapu negocjacji¹¹. Mając na względzie fakt, że związanie Statutem Interpolu dotyczyło uczestnictwa Rzeczypospolitej Polskiej w organizacji międzynarodowej, wymagana była ratyfikacja za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

Projekt ustawy o ratyfikacji Statutu Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej – Interpol w dniu 3 listopada 2014 r. został zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji RP przedstawiony pod obrady Sejmu przez Prezesa Rady Ministrów¹². W dniu 26 listopada 2014 r. projekt ustawy był przedmiotem prac sejmowej Komisji Spraw Wewnętrznych oraz Komisji Spraw Zagranicznych. Żadna z komisji nie wniosła poprawek¹³. Sejm ustawę w brzmieniu zawartym w projekcie rządowym uchwalił na 81. posiedzeniu w dniu 5 grudnia 2014 r. i zgodnie z art. 121 ust. 1 Konstytucji RP przekazał do rozpatrzenia przez Senat¹⁴. W dniu 10 grudnia 2014 r. Biuro Legislacyjne Senatu wydało opinię o braku zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym do ustawy¹⁵.

Prezydent RP podpisał ustawę ratyfikacyjną w dniu 29 grudnia 2014 r. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o ratyfikacji Statutu Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej – Interpol, przyjętego w Wiedniu dnia 13 czerwca 1956 r., weszła w życie 22 stycznia 2015 r.¹⁶ Statut Interpolu ogłoszony został w polskim dzienniku promulgacyjnym w dniu 2 listopada 2015 r.¹⁷

Poprzez formalne związanie się Statutem Polska w praktyce uznała dorobek prawny Interpolu za prawnie wiążący. W omawianym kontekście ważną zmianą dotyczącą charakteru prawnego działań podejmowanych w związku ze współpracą policyjną w ramach Interpolu była nowelizacja krajowych uregulowań karno-procesowych na mocy ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw¹⁸. W wyniku tej nowelizacji w Kodeksie postępowania karnego po art. 605 dodano art. 605a wskazujący, że zatrzymanie osoby ściganej może nastąpić także na podstawie informacji o poszukiwaniach zamieszczonych w bazie da-

¹¹ Polska procedura traktatowa regulowana jest przepisami: Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.); Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r. (Dz. U. z 1990 r. Nr 74, poz. 439); ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2000 r. Nr 39, poz. 443 ze zm.); rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 sierpnia 2000 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2000 r. Nr 79, poz. 891).

¹² Pismo Prezesa RM z dnia 3.11.2014 r., l. dz. RM-10-95-14.

¹³ Sprawozdanie Komisji Spraw Wewnętrznych oraz Komisji Spraw Zagranicznych o rządowym projekcie ustawy o ratyfikacji Statutu Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej – Interpol, przyjętego w Wiedniu dnia 13 czerwca 1956 r. (druk nr 2876) z dnia 26 listopada 2014 r.

¹⁴ Pismo Marszałka Sejmu z dnia 5.12.2014 r., druk nr 793.

¹⁵ Opinia do ustawy o ratyfikacji Statutu Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej – Interpol, przyjętego w Wiedniu dnia 13 czerwca 1956 r. (druk nr 793) z dnia 10.12.2014 r.

¹⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 17.

¹⁷ Dz. U. z 2015 r., poz. 1758.

¹⁸ Dz. U. z 2013 r., poz. 1247.

nych Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej¹⁹. Przedmiotowy przepis wszedł w życie z dniem 1 lipca 2015 r. Tym samym w polskiej procedurze karnej wyodrębniono jako podstawę zatrzymania osoby fakt jej zarejestrowania w bazach Interpolu. W praktyce, jeżeli osoba poddana kontroli policyjnej figuruje jako poszukiwana do zatrzymania przez inne państwo członkowskie Interpolu, to można dokonać zatrzymania. Informacje o zatrzymaniu osoby należy natychmiast przekazać do krajowego biura Interpolu państwa poszukującego, które zobowiązane jest przed upływem 48 godzin od zatrzymania przesłać do Polski wniosek o tymczasowe aresztowanie osoby. Wniosek jest podstawą do podjęcia przez sąd powszechny dalszych czynności procesowych mogących doprowadzić w indywidualnej sprawie do ekstradycji przestępcy.

W Polsce współpraca z Interpolem wpisuje się w realizację zadania ustawowego Policji, którym jest określone w art. 1 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji współdziałanie z policjami innych państw oraz ich organizacjami²⁰. Zgodnie z zapisami Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP polska Policja winna aktywnie uczestniczyć i inicjować rozwiązania w ramach Interpolu²¹.

Realizacja współpracy Polski w ramach Interpolu odbywa się za pośrednictwem:

- po stronie polskiej: komórki organizacyjnej Policji będącej Krajowym Biurem Interpolu,
- po stronie Interpolu: Sekretariatu Generalnego Interpolu w Lyonie,
- po stronie innych państw członkowskich: krajowych biur Interpolu.

Przyjęty model współpracy obok wymiany informacji kryminalnych i poszukiwań międzynarodowych obejmuje wymianę wiedzy specjalistycznej, danych strategicznych, sprawozdań o sytuacji ogólnej, informacji o procedurach dochodzeniowych, informacji o metodach zapobiegania przestępczości, a także uczestnictwo w szkoleniach, jak również zasilanie i wykorzystywanie baz danych Interpolu.

W Polsce kluczową strukturą organizacyjną do spraw współpracy z Interpolem jest Komenda Główna Policji. Pozycja ta wynika z zasady, że zadania Krajowego Biura Interpolu w Warszawie realizuje komórka organizacyjna Komendy Głównej Policji wyznaczana przez Komendanta Głównego Policji²². Na dzień 31.08.2016 r. komórką organizacyjną Komendy Głównej Policji wyznaczoną do wykonywania zadań polskiego krajowego biura Interpolu w zakresie koordynowania i prowadzenia międzynarodowej

¹⁹ Art. 1 pkt 201, *ibidem*.

²⁰ Dz. U. z 2015 r., poz. 355 i 529.

²¹ Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2007, s. 27. Pobrano z <http://www.bbn.gov.pl/pl/publikacje-i-dokumenty/dokumenty/1144,Strategia-Bezpieczenstwa-Narodowego-RP.html> [dostęp 01.09.2013].

²² § 20 ust. 1 w zw. z § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 grudnia 2012 r. w sprawie przetwarzania informacji przez Policję (Dz. U. z 2013 r., poz. 8).

wymiany informacji o charakterze kryminalnym oraz strategicznym jest Biuro Międzynarodowej Współpracy Policji (BMWP).

2. Struktury zarządcze Interpolu

Od początku XXI w. Interpol funkcjonuje z wyraźną wizją strategiczną, którą jest budowanie pomostów współpracy pomiędzy policjami dla wzmocnienia bezpieczeństwa powszechnego²³. Istotą tej wizji jest założenie, że każdy policjant w razie potrzeby operacyjnej będzie w stanie poprzez Interpol w bezpieczny sposób przekazać informację kryminalną lub uzyskać do niej dostęp.

Misją Interpolu jest dostarczanie wsparcia dla policji w czterech kluczowych aspektach: wymiany informacji kryminalnych, gromadzenia i przetwarzania danych policyjnych, konsultacji działań prowadzonych w ramach dochodzeń policyjnych i w sytuacjach kryzysowych oraz prowadzenia szkoleń specjalistycznych²⁴.

Podstawowe wartości, na jakich opiera się Interpol, to: dobrowolność współpracy, neutralność polityczna, wzajemność, integralność rozwiązań, profesjonalizm, solidność, współpraca oparta na dialogu oraz zaangażowanie.

Działania Interpolu są determinowane przede wszystkim praktycznymi potrzebami współpracy policyjnej, uznawanymi przez państwa członkowskie za czynnik podstawowy, choć nie jedyny. Ostateczny cel współpracy wyznaczany jest także czynnikami natury ekonomicznej i technologicznej oraz po części kontekstem politycznym. Dla wyjaśnienia powodów istnienia Interpolu trzeba wskazać głównie na potrzebę przeciwdziałania przestępczości poprzez wzmocnioną współpracę międzynarodową policji²⁵.

Współdziałanie w ramach Interpolu podejmowane jest w ramach obowiązujących w poszczególnych państwach przepisów prawa oraz w duchu Statutu Interpolu i Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka²⁶.

Zgodnie z postanowieniami art. 5 Statutu struktura zarządcza Interpolu obejmuje: Zgromadzenie Ogólne, Komitet Wykonawczy, Sekretariat Generalny, krajowe biura Interpolu, doradców Interpolu oraz Komisję Kontroli Kartotek Danych. W takim ujęciu strukturę organizacyjną przedstawiono na schemacie nr 1.

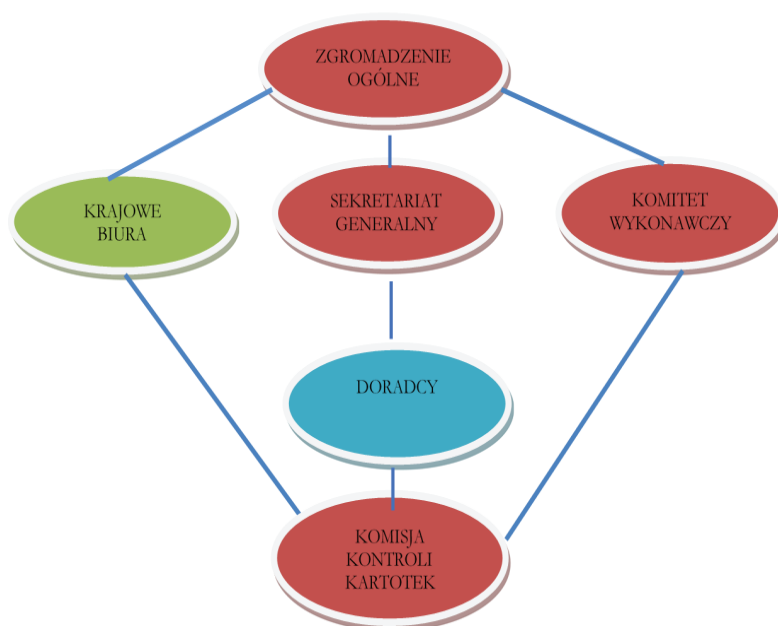
²³ Wizję formuluje Sekretarz Generalny, a zatwierdza Zgromadzenie Ogólne. Zapisy wizji są uwzględniane przy sporządzaniu planów i budżetu.

²⁴ R. K. Noble, *Opening speech by Secretary General at INTERPOL Symposium: „International Police Co-operation in the context of Public International Law”*, Lyon, France, 31 January – 1 February 2008, <http://www.interpol.com/public/ICPO/speeches/2008/SGlegalSymposium20080131.asp#> [dostęp 01.05.2009].

²⁵ <http://www.interpol.int/About-INTERPOL/Vision-and-mission> [dostęp 01.10.2012].

²⁶ Zbiór praw człowieka i zasad ich stosowania uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 10 grudnia 1948 roku w Paryżu.

Schemat 1. Struktura zarządcza Interpolu.

Źródło: opracowanie własne.

Zgromadzenie Ogólne

Zgromadzenie Ogólne Interpolu (ang. General Assembly, dalej GA) jest organem plenarnym reprezentującym wszystkie państwa członkowskie. GA decyduje o najważniejszych kwestiach organizacji, w tym m.in.: o polityce w stosunkach zewnętrznych, finansach, metodach pracy, kierunkach działań oraz przeprowadza wybory członków Komitetu Wykonawczego. W skład GA wchodzi delegaci wskazani przez każde z państw członkowskich²⁷. Zgodnie z art. 8 Statutu Interpolu główne funkcje Zgromadzenia Ogólnego obejmują:

- wykonywanie obowiązków określonych w statucie;
- określanie zasad oraz środków odpowiednich do osiągnięcia celów organizacji;
- zatwierdzanie ogólnego programu działań na nadchodzący rok przygotowanego przez Sekretarza Generalnego;
- ustalanie niezbędnych unormowań prawnych;
- dokonywanie wyboru osób do pełnienia funkcji statutowych;
- podejmowanie rezolucji i wydawanie rekomendacji w stosunku do państw członkowskich w zakresie kompetencyjnym organizacji;
- określanie polityki finansowej organizacji;
- badanie oraz przyjmowanie porozumień o współpracy z innymi organizacjami.

²⁷ Art. 6 Statutu MOPK Interpol.

GA spotyka się na posiedzeniach zwykłych lub nadzwyczajnych. Zwykłe posiedzenia GA organizowane są raz w roku w jednym z państw członkowskich w formie sesji plenarnej. Na wniosek Komitetu Wykonawczego lub większości członków może zostać zwołane nadzwyczajne posiedzenie GA²⁸. Organizacja sesji GA wymaga zawarcia porozumienia pomiędzy Interpolem a państwem członkowskim, na którego terytorium planowane jest przedsięwzięcie. Wzór tego rodzaju porozumienia przyjęto w 1996 r. na sesji GA w Turynie²⁹. Jednocześnie praktyczne wskazówki dotyczące kwestii technicznych organizacji sesji GA ujęto w akcie normatywnym o charakterze wewnętrznym, który specyfikuje obowiązki obu stron: państwa gospodarza oraz Interpolu³⁰.

Zgodnie z art. 14 statutu Interpolu GA podejmuje uchwały zwykłą większością głosów z wyjątkiem tych decyzji, dla których statut wymaga większości dwóch trzecich³¹ lub jednomyślności³². Uchwały GA przyjmują formę rezolucji lub zaleceń.

W posiedzeniach GA biorą udział przedstawiciele władz Interpolu, w tym Prezydent i Sekretarz Generalny. W trakcie sesji GA każde państwo członkowskie powinno być reprezentowane przez jednego lub kilku delegatów. Z przyczyn praktycznych w skład delegacji państw członkowskich powinni wchodzić wyżsi przedstawiciele służb policyjnych, reprezentanci krajowi zaangażowani we współpracę w ramach Interpolu oraz specjaliści z dziedzin dyskutowanych podczas danej sesji. Delegacja musi mieć przewodniczącego, którego wyznacza kompetentny organ rządowy danego państwa³³. Tylko jeden członek delegacji państwa członkowskiego ma prawo głosowania podczas GA³⁴.

Obrady GA skupiają się na najważniejszych sprawach dla Interpolu, w tym strategii działań służących wzmocnieniu zdolności organizacji do wspomagania działań policyjnych prowadzonych na poziomie krajowym oraz zwiększeniu wykorzystania przez państwa członkowskie narzędzi oferowanych przez Interpol. GA legitymowane jest do wprowadzania zmian do Statutu Interpolu oraz przyjmowania regulaminu swojego działania. Pod koniec każdej sesji GA wskazuje miejsce organizacji posiedzenia w kolejnym roku. W przypadku wystosowania stosownego zaproszenia przez państwo członkowskie GA może wskazać także miejsce organizacji posiedzenia za dwa lata³⁵.

W zakresie stosunków zewnętrznych GA podejmuje decyzje o przyjęciu w poczet członków Interpolu nowych państw oraz przyjmuje zasady regulujące stosunki organi-

²⁸ Art. 10 Statutu MOPK Interpol.

²⁹ Special agreement on the ICPO – Interpol's privileges and immunities during Executive Committee meetings and General Assembly sessions, AGN/65/RAP. No 20, Appendix 2.

³⁰ *Ibidem*, Appendix 1, Organization of Interpol General Assembly sessions: specification.

³¹ Na przykład większość kwalifikowana wymagana jest przy wyborze Prezydenta Interpolu.

³² GA zatwierdza jednomyślnie zawarcie umowy w sprawie siedziby Interpolu.

³³ Art. 7 Statutu MOPK Interpol.

³⁴ Art. 13, *ibidem*.

³⁵ Art. 12, *ibidem*.

zacji z partnerami zewnętrznymi. Zawarcie przez Interpol porozumienia o współpracy wymaga wyrażenia zgody przez GA w odniesieniu do jego treści.

GA określa politykę finansową oraz bierze udział w sporządzeniu budżetu organizacji. Przyjęcie planu finansowego wymaga jednomyślnej uchwały.

GA określa kierunki działania organizacji zgodnie z jej statutowymi celami, decyduje o utworzeniu baz danych i zainicjowaniu projektów operacyjnych, zatwierdza programy pracy na przyszły rok kalendarzowy, wydaje rekomendacje dla krajów członkowskich oraz przyjmuje ogólne sprawozdanie z działalności Interpolu w poprzednim roku.

GA pełni funkcje organu zwierzchniego nad Sekretarzem Generalnym i Komitetem Wykonawczym. Powołuje i odwołuje Sekretarza Generalnego i jego zastępców oraz nadzoruje prawidłowe wykonywanie przez nich obowiązków. W trakcie obrad GA przeprowadzane są wybory do Komitetu Wykonawczego Interpolu.

Organ ten może również tworzyć specjalne komitety *ad hoc* do realizacji szczególnych zadań, a także zwoływać konferencje regionalne między dwoma sesjami Zgromadzenia Ogólnego³⁶.

Sprawozdania oraz wszelkie inne pisma i dokumenty przedkładane GA sporządzane są we wszystkich językach urzędowych Interpolu.

Pomiędzy posiedzeniami GA odbywają się konferencje regionalne, a ich celem jest omówienie polityki oraz aspektów strategicznych działalności organizacji, istotnych dla funkcjonowania organów ścigania krajów członkowskich danego regionu. Obecnie są one organizowane regularnie na pięciu kontynentach: w Afryce, Azji, Europie, Ameryce Południowej oraz Ameryce Północnej. Początkowo spotkania odbywały się co dwa lata – obecnie odbywają się co rok. Europejski Wiceprezydent Interpolu pełni funkcję przewodniczącego Europejskiej Konferencji Regionalnej. Podczas Europejskiej Konferencji Regionalnej omawiana jest strategia wzmacniania współpracy państw członkowskich Interpolu z kontynentu europejskiego oraz aktualny stan przestępczości na podstawie raportów opracowywanych przez Europejski Komitet Interpolu, Poddirektoriat ds. Europy Sekretariatu Generalnego Interpolu, właściwe grupy robocze oraz poszczególne delegacje.

Komitet Wykonawczy

Komitet Wykonawczy (ang. Executive Committee, dalej EC) jest organem kolegialnym o charakterze kontrolno-wykonawczym. W jego skład wchodzi 13 członków, w tym prezydent Interpolu, trzech wiceprezydentów oraz dziewięciu delegatów. Członkowie wybierani są przez Zgromadzenie Ogólne z uwzględnieniem klucza geograficznego – każdy musi pochodzić z innego państwa członkowskiego³⁷. Wiceprezydenci i de-

³⁶ Art. 6–14, *ibidem*.

³⁷ Art. 15, *ibidem*.

legaci wybierani są na okres 3 lat. Obowiązuje zakaz kolejnej reelekcji na stanowisko wiceprezydenta lub delegata do EC³⁸.

W trakcie wykonywania obowiązków wszyscy członkowie EC działają jako przedstawiciele Interpolu, a nie jako reprezentanci państwa członkowskiego³⁹.

Z formalnego punktu widzenia EC ma obowiązek obradować co najmniej raz w roku⁴⁰. Faktycznie posiedzenia EC odbywają się trzy razy w roku.

Do podstawowych funkcji Komitetu Wykonawczego należy:

- kontrolowanie wykonywania decyzji podjętych przez Zgromadzenie Ogólne;
- przygotowanie porządku obrad na sesje GA;
- przedkładanie GA programu pracy oraz projektów, które EC uzna za funkcjonalne;
- kontrolowanie działalności Sekretarza Generalnego;
- wypełnianie pełnomocnictw udzielonych przez GA⁴¹.

Członkowie EC piastują swoje funkcje do zakończenia sesji Zgromadzenia Ogólnego odbywającej się w roku upływu ich kadencji⁴².

Pracami Komitetu Wykonawczego kieruje Prezydent (ang. President). Wybierany jest on przez GA większością 2/3 głosów spośród delegatów zgłoszonych przez państwa członkowskie. W przypadku nieuzyskania kwalifikowanej większości głosów podczas dwóch głosowań wybór następuje zwykłą większością głosów⁴³. Zgodnie z art. 17 Statutu Interpolu Prezydent wybierany jest na okres czterech lat.

Do zadań Prezydenta należy:

- przewodniczenie sesjom Zgromadzenia Ogólnego i Komitetu Wykonawczego oraz kierowanie obradami;
- czuwanie nad zgodnością działalności Organizacji z decyzjami Zgromadzenia Ogólnego i Komitetu Wykonawczego;
- utrzymywanie stałego i bezpośredniego kontaktu z Sekretarzem Generalnym Interpolu⁴⁴.

Podkreślić należy, że Prezydent kieruje całą organizacją, z czym wiąże się przewodniczenie obradom Zgromadzenia Ogólnego i Komitetu Wykonawczego, nadzór nad działalnością Interpolu pod kątem zgodności z decyzjami Zgromadzenia Ogólne-

³⁸ Odpowiednio: art. 17 i art. 19, *ibidem*.

³⁹ Art. 21, *ibidem*.

⁴⁰ Art. 20, *ibidem*.

⁴¹ Art. 22, *ibidem*.

⁴² Art. 24, *ibidem*.

⁴³ Art. 16, *ibidem*.

⁴⁴ Art. 18, *ibidem*.

go i Komitetu Wykonawczego oraz utrzymywanie bezpośredniego kontaktu z Sekretarzem Generalnym Interpolu⁴⁵.

Komitet Wykonawczy może w kwestiach szczególnych (specjalistycznych) powoływać ekspertów, tzw. doradców. Ich rola ma charakter wyłącznie konsultacyjny. Z tego powodu doradcy nie uczestniczą w procesie podejmowania decyzji. Doradcy powoływani są na okres 3 lat, po uprzedniej informacji przedstawionej Zgromadzeniu Ogólnemu. W każdym czasie mogą oni zostać odwołani na podstawie decyzji Zgromadzenia Ogólnego⁴⁶. W praktyce doradcy opiniują materiały na posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego i Komitetu Wykonawczego w zakresie finansów Interpolu (budżetu, wydatków), kadr czy bezpieczeństwa (danych, obiektów).

Przykładem gremium doradczego Interpolu jest Europejski Komitet Interpolu. Jest to 8-osobowe ciało doradcze Sekretarza Generalnego w sprawach regionu Europy. Stanowi ono organ doradczo-kontrolny, określający politykę organizacji wobec państw członkowskich kontynentu europejskiego. W jego skład wchodzi reprezentanci ośmiu państw wybieranych przez Europejską Konferencję Regionalną na okres czterech lat oraz europejski przedstawiciel Komitetu Wykonawczego. Do zadań Europejskiego Komitetu Interpolu należy przygotowywanie strategii działania organizacji mającej zasadnicze znaczenie dla organów ścigania państw europejskich w zwalczaniu przestępczości oraz opracowywanie rekomendacji dla Europejskiej Konferencji Regionalnej. Spotkania Komitetu Europejskiego odbywają się trzy razy w roku w siedzibie Sekretariatu Generalnego Interpolu.

Sekretarz Generalny

Sekretarz Generalny Interpolu to organ o charakterze administracyjnym, który wykonuje funkcje techniczne i reprezentacyjne. Jest prawnym przedstawicielem Interpolu, m.in. podpisuje porozumienia o współpracy.

Sekretarz Generalny jest wybierany przez Zgromadzenie Ogólne na podstawie wcześniejszego wniosku przedłożonego mu przez Komitet Wykonawczy. Kadencja Sekretarza wynosi 5 lat z możliwością jednokrotnego przedłużenia.

Szczegółowe zadania Sekretarza Generalnego to m.in.:

- bieżące administrowanie sprawami Organizacji;
- kierowanie kadrami Sekretariatu Generalnego;
- prawidłowe wykonywanie zadań powierzonych przez Zgromadzenie Ogólne i Komitet Wykonawczy;
- codzienna współpraca z właściwymi organami państwa siedziby;

⁴⁵ Art. 15–24, *ibidem*.

⁴⁶ Art. 34–37, *ibidem*.

- uczestniczenie w posiedzeniach Zgromadzenia Ogólnego i Komitetu Wykonawczego;
- zarządzanie finansami, w tym przygotowanie projektu budżetu Interpolu i planowanej liczby etatów oraz projektu pięcioletniego planu finansowego, a także wykonanie budżetu.

Za wykonywanie zadań odpowiada przed Zgromadzeniem Ogólnym. Wspomagają go zastępcy w liczbie ustalonej przez Zgromadzenie Ogólne. Do wykonywania zadań dysponuje specjalnym urzędem – Sekretariatem Generalnym w Lyonie, w ramach którego powołuje stałe komórki organizacyjne i kieruje ich pracą zgodnie z wytycznymi przyjętymi przez Komitet Wykonawczy i Zgromadzenie Ogólne.

W wykonywaniu swoich zadań ani Sekretarz Generalny, ani wszyscy pozostali członkowie personelu Interpolu nie są związani żadnymi instrukcjami ze strony państw członkowskich, z których pochodzą, a są odpowiedzialni jedynie przed Zgromadzeniem Ogólnym oraz Komitetem Wykonawczym⁴⁷.

Komisja Kontroli Kartotek (ang. The Commission for the Control of Interpol's Files, dalej KKK) jest organem niezależnym, który czuwa nad tym, aby przetwarzanie przez organizację informacji o charakterze osobowym było zgodne z ustanowionymi przez organizację unormowaniami dotyczącymi tej materii. Celem działania KKK jest zapewnienie przestrzegania przez Interpol międzynarodowych standardów w zakresie ochrony danych. KKK ma niezależny status oraz uprawnienia do podejmowania działań zaradczych. Zapewnia Interpolowi doradztwo w odniesieniu do każdego projektu, operacji, unormowań lub innych spraw związanych z przetwarzaniem danych osobowych, w szczególności rozpatruje wnioski dotyczące informacji zawartych w kartotekach organizacji.

3. Funkcja operacyjna Interpolu

Funkcją operacyjną Interpolu jest z jednej strony wspieranie policji państw członkowskich w przeciwdziałaniu przestępczości kryminalnej, z drugiej zaś bezstronne wsparcie eksperckie działań podejmowanych przez społeczność międzynarodową, w tym w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Funkcja wspierająca oznacza, że działalność Interpolu ma jedynie charakter pomocniczy w odniesieniu do działań policji krajowych i służy wyłącznie zwiększeniu efektywności tych działań. Omawiana funkcja polega na ułatwianiu lub koordynowaniu przez Interpol wspólnych działań i operacji policji wielu państw w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości międzynarodowej, aby działania te były spójne, a ich łączny efekt był większy od efektów działania osobnego. Dlatego Interpol pomocny jest

⁴⁷ Art. 25–30, *ibidem*.

wszędzie tam, gdzie dwa lub więcej państw członkowskich zostało dotkniętych podobnymi formami przestępczości.

Funkcją Interpolu jest wspieranie, a nie zastępowanie policji krajowych. Przyjęty w ramach Interpolu schemat współdziałania opiera się na wzajemnej kooperacji operacyjnej służb policyjnych w zakresie: gromadzenia i przetwarzania danych policyjnych, wymiany informacji kryminalnych, szkoleń specjalistycznych, wspólnych operacji policyjnych, korzystania ze wspólnego wyposażenia oraz badań kryminalistycznych, rozwijania poszczególnych technik śledczych w odniesieniu do wykrywania międzynarodowej przestępczości kryminalnej. Jednym z takich działań jest centralizacja informacji kryminalnych gromadzonych w bazach danych Interpolu (np. dotyczących osób poszukiwanych). Interesujący jest fakt, że ten wymiar działań nie znalazł odzwierciedlenia w statucie Interpolu. Spowodowane to było obawami, że sformalizowane regulacje omawianej materii mogą być postrzegane jako naruszenie suwerenności państw członkowskich⁴⁸.

Płaszczyzny udzielania wsparcia przez Interpol to:

- zapewnienie kompatybilności środków łączności między policjami różnych państw w postaci tzw. Systemu I-24/7;
- koordynowanie działań policji różnych państw;
- harmonizowanie taktyki i techniki zwalczania przestępstw kryminalnych;
- szkolenia.

Funkcjonowanie Interpolu rozwiązuje kluczowy problem dotyczący współdziałania w zwalczaniu przestępczości międzynarodowej – jest nim umożliwienie policjom kryminalnym działania łącznie. Platforma telekomunikacyjna Interpolu pozwala na bieżącą wymianę informacji kryminalnych pomiędzy policjami np. Norwegii i Etiopii, które nie mają innego kanału komunikacji ze względu na znaczne zróżnicowanie budżetów tych państw⁴⁹.

Interpol ma potencjał organizacyjny potrzebny do zgrzywania i synchronizowania połączonych operacji policyjnych różnych państw. W praktyce działania koordynacyjne Interpolu pozwalają nie tylko na wyjaśnianie wątpliwości językowych pomiędzy współdziałającymi osobami, lecz również na pokonywanie przeszkód wynikających z taktyki i techniki prowadzonych działań.

Policje członkowskie Interpolu działają w oparciu o odrębne procedury wynikające z krajowych systemów prawnych. Interpol podejmuje działania na rzecz uniwersalizacji

⁴⁸ L. Coleman, M. Barnett, *Designing Police: Interpol and the Study of Change in International Organizations*, „International Studies Quarterly” 2005, 49, s. 596.

⁴⁹ Zob. np.: A. Szumski, *Rola Interpolu w zwalczaniu fałszerstw środków płatniczych*, „Przegląd Policyjny” 2015, Nr 3 (119); A. Szumski, *Globalny Komplex Innowacji Interpolu – nowe narzędzie międzynarodowej współpracy policyjnej*, „Przegląd Policyjny” 2014, Nr 2 (114); A. Szumski, *Rola Interpolu w zwalczaniu cyberprzestępczości*, [w:] D. Rossa (red.), *Bezpieczeństwo współczesnego świata. Obszary bezpieczeństwa publicznego*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Handlu i Usług, Poznań 2014.

podstawowych taktyk i technik policyjnych. Dotyczą one przede wszystkim współdziałania policji różnych państw w zwalczaniu podstawowych zagrożeń kryminalnych jak również kooperowania w strefie przygranicznej.

Działalność szkoleniowa Interpolu ogniskuje się na sposobach i zasadach:

- wymiany informacji między policjami różnych państw;
- udziału w połączonych operacjach policji różnych państw;
- wspólnego podejścia do zwalczania przestępstw kryminalnych.

Nadto Interpol wspomaga działania prawne i organizacyjne podejmowane przez społeczność międzynarodową w obszarze przeciwdziałania międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i terroryzmowi, np. wspiera wdrażanie w państwach członkowskich rezolucji ONZ.

Wspieranie działań policyjnych jest główną, lecz nie jedyną funkcją Interpolu. Mniej widocznym aspektem jest wzmacnianie działań policyjnych, które ma miejsce przede wszystkim w przypadku poszukiwań osób. Wzmocnienie polega na rozszerzeniu zasięgu geograficznego prowadzenia poszukiwań (praktycznie na obszarze wszystkich państw członkowskich organizacji), z zastrzeżeniem, że podmiot oraz cel poszukiwań określane są wyłącznie przez właściwe władze krajowe.

W założeniu skutkiem wsparcia udzielanego przez Interpol ma być podniesienie na wyższy poziom organizacyjny współpracy pomiędzy policjami państw członkowskich oraz wykreowanie warunków do zwiększenia wydajności współdziałania międzynarodowego w zapobieganiu i zwalczaniu wszelkich form przestępczości międzynarodowej.

4. Liczba członków a zarządzanie działalnością operacyjną

Biorąc pod uwagę praktyczne kwestie zarządzania działalnością operacyjną Interpolu, należy wskazać na dużą liczbę członków, która powoduje, że organizacja ma ograniczoną zdolność do szybkiej reakcji na nowe zagrożenia. Duża liczba państw członkowskich oznacza również wielość i różnorodność reżimów prawnych przeprowadzania czynności policyjnych przez organy państw członkowskich, co niejednokrotnie utrudnia podjęcie efektywnego współdziałania. Z tych samych powodów Interpol nie jest wystarczająco elastyczny w aspekcie finansowym.

Interpol to wielostronna międzynarodowa organizacja policyjna zrzeszającą 190 państw. Z tego powodu jest on po ONZ największym podmiotem stosunków międzynarodowych.

Współpracą w ramach Interpolu nie są objęte następujące państwa i terytoria: Abchazja, Cypr Północny, Kiribati, Kosowo, Korea Północna, Mikronezja, Nadniestrze,

Palau, Osetia Południowa, Sahara Zachodnia, Samoa, Somaliland, Tuvalu, Vanuatu oraz Wyspy Salomona.

Współpraca z Interpolem i za jego pośrednictwem w gruncie rzeczy dotyczy organów policyjnych. Każde z państw członkowskich wyznacza właściwe służby policyjne do współpracy w ramach organizacji⁵⁰. Z punktu widzenia Interpolu właściwymi służbami są przede wszystkim organy policyjne uprawnione zgodnie z prawem krajowym do zapobiegania i zwalczania przestępstw kryminalnych. W kontekście zarządzania działalnością operacyjną jest to o tyle istotne, że na poziomie państw członkowskich Interpolu funkcjonuje przeszło 1000 służb policyjnych zaangażowanych w zwalczanie przestępczości kryminalnej.

Interpol zasadniczo nie skupia innych niż policje służb, jak np. władze celne, straże graniczne, finansowe organy ścigania czy służby bezpieczeństwa państw członkowskich. Charakter policyjny Interpolu wynika z przyjętych na samym początku jego istnienia założeń współpracy i został potwierdzony już wieloletnią tradycją. Ma to oczywiście wpływ na kształt prowadzonej współpracy w ramach Interpolu oraz współdziałania międzynarodowego w innych segmentach bezpieczeństwa. Przykładowo służby celne współpracują w ramach Światowej Organizacji Celnej (ang. World Custom Organisation – WCO).

Duża liczba państw członkowskich oraz geopolityczna specyfika zagrożeń kryminalnych wymogły na Interpolu podejście regionalne do współpracy policyjnej. Działania z tym związane rozpoczęły się w latach 70. ubiegłego wieku, kiedy to uformowano 3 regiony współpracy: afrykański, amerykański i azjatycki. Region europejski powstał w 1986 r.

Obecnie w ramach Interpolu wyodrębnionych jest pięć regionów: afrykański, amerykański, Azji i Pacyfiku, europejski oraz Środkowego Wschodu i Afryki Północnej.

Formą instytucjonalną przyjętego regionalnego modelu współpracy stały się konferencje regionalne Interpolu, zwoływane początkowo co dwa lata, a obecnie co roku. Utworzono również specjalne struktury organizacyjne w postaci regionalnych biur Interpolu.

W ramach regionów mogą być wyodrębnione również subregiony (np. subregion dla Ameryki Płd.), gdzie również można tworzyć regionalne biura organizacji (np. Regionalne Biuro Interpolu dla Ameryki Płd. w Buenos Aires).

5. Finansowanie działalności operacyjnej Interpolu

Interpol jest finansowany ze składek państw członkowskich opłacanych w okresach rocznych. Podstawowym dokumentem odnoszącym się do kwestii budżetowych Interpolu są Finansowe Regulacje Organizacji (ang. *Financial Regulations of the Organization* – FRO). Interpol w omawianym zakresie stosuje również międzynarodowe

⁵⁰ Art. 4 Statutu MOPK Interpol.

standardy rachunkowe dla sektora publicznego tzw. IPSAS (ang. *International Public Sector Accounting Standards*)⁵¹.

Budżet Interpolu powinien być zrównoważony w odniesieniu do dochodów i wydatków. Zgodnie z obowiązującą polityką finansową Interpol utrzymuje specjalne rezerwy finansowe, m.in. fundusz rezerwowy (ang. *General Reserve Fund – GRF*) oraz stały fundusz kryzysowy (ang. *Permanent Fund for Crisis Relief – PFCR*). Według przyjętych w 2006 r. rozwiązań GRF utrzymywany jest na poziomie ¼ wydatków operacyjnych za rok poprzedni⁵². W latach 2005–2007 nie udało się utrzymać mandatowego poziomu GRF⁵³. PFCR przewidziany jest na łagodzenie skutków poważnych sytuacji kryzysowych, które powstają w rezultacie działań operacyjnych.

Przyjęcie budżetu Interpolu przez Zgromadzenie Ogólne pociąga za sobą obowiązek przekazania przez każde państwo członkowskie w jak najszybszym czasie wymaganego od niego udziału finansowego.

Kwota składki członkowskiej uiszczanej przez poszczególne państwa członkowskie ustalana jest przez Zgromadzenie Ogólne na każdy rok budżetowy.

Budżet wykonywany jest przez Sekretarza Generalnego, który dostarcza państwom członkowskim wszelkich informacji w tym zakresie. Decyzję o absolutorium dla Sekretarza Generalnego za wykonanie budżetu za dany rok budżetowy podejmuje Zgromadzenie Ogólne po zapoznaniu się ze sprawozdaniami finansowymi.

W 1998 r. budżet Interpolu wynosił 27 mln USD⁵⁴. Budżet organizacji na 2010 r. wynosił 66 mln USD. W 2011 r. budżet podstawowy wzrósł do prawie 77 mln USD. W 2012 r. budżet podstawowy zamknął się kwotą 90 mln USD. W 2013 r. budżet przekroczył kwotę 99 mln USD⁵⁵. Z przedstawionych danych wynika, że w roku 2013 budżet wzrósł prawie czterokrotnie w stosunku do roku 1998.

Należy wskazać, że ze względu na globalny kryzys finansowy w 2009 r. podjęto decyzje o niezwiększaniu wysokości składek członkowskich za rok 2010, z wyjątkiem uwzględnienia inflacji. W rezultacie tej decyzji przyjęto nową skalę taryfową składek członkowskich, wprowadzoną na pięcioletni okres przejściowy 2010–2014. Polska skorzystała na nowej taryfie, ponieważ jej składka ulegała systematycznemu zmniejszeniu.

⁵¹ Report nr 7 Amendments to the Financial Regulations, General Assembly, 77th session, St. Petersburg, 7–10 October 2008, s. 1.

⁵² Rezolucja AG-2006-RES-15 Zgromadzenia Ogólnego Interpolu przyjęta podczas 75 sesji.

⁵³ Report nr 7 Amendments to the Financial Regulations, *op. cit.*, s. 1.

⁵⁴ Interpol Annual Report 1998, Lyon 1999, s. 14.

⁵⁵ Interpol Annual Report 2013, Lyon 2014, s. 64.

6. Zarządzanie działalnością operacyjną w aspekcie kadrowym

W szerokim znaczeniu kadry Interpolu składają się z personelu Sekretariatu Generalnego (dalej SG), personelu biur regionalnych i łącznikowych oraz personelu krajowych biur Interpolu. Niemniej jednak właściwe kadry Interpolu tworzy jedynie personel SG w Lyonie, biur regionalnych i łącznikowych. Obsadę kadrową SG tworzą: Sekretarz Generalny, personel administracyjny oraz personel techniczny⁵⁶. W 2003 r. w Sekretariacie Generalnym Interpolu w Lyonie (Francja), biurach regionalnych (Abidżan, Buenos Aires, Harare, Juande, Nairobi i San Salvador), biurach łącznikowych (Bangkok, Haga) oraz specjalnych przedstawicielstwach (Bruksela, Nowy Jork) zatrudnionych było 431 osób reprezentujących 68 krajów członkowskich organizacji⁵⁷. Na dzień 31 grudnia 2005 r. personel właściwy Interpolu liczył 541 osób reprezentujących 79 państw członkowskich⁵⁸. W 2011 r. liczba właściwego personelu Interpolu wzrosła do 673 osób, które reprezentowały 98 państw⁵⁹. Na dzień 31 grudnia 2013 r. personel właściwy Interpolu liczył 756 osób reprezentujących 100 państw członkowskich⁶⁰.

Przełożonym personelu SG jest Sekretarz Generalny, który zatrudnia i zwalnia pracowników. Nabór do pracy kontraktowej w Sekretariacie Generalnym odbywa się na zasadzie konkursu, do którego mogą przystępować wszyscy funkcjonariusze państw członkowskich oraz osoby cywilne. Dotychczasowa polityka kadrowa Interpolu opiera się na zasadzie zapewnienia w Sekretariacie Generalnym reprezentacyjności jak największej liczby państw członkowskich. Przy wyborze pracowników, poza uwzględnieniem odpowiednich cech osobowości i kwalifikacji zawodowych, Sekretarz Generalny bierze pod uwagę konieczność zapewnienia odpowiedniej reprezentacji obywateli wszystkich państw członkowskich oraz oficjalnych języków Interpolu. Szczegółowe postanowienia dotyczące stosunków pracy ustanawia regulamin pracowniczy. Personel Interpolu w swoich działaniach kieruje się celami i zadaniami wyznaczonymi Interpolowi oraz nie przyjmuje instrukcji od jakiegokolwiek rządu, władz, organizacji lub osoby spoza Interpolu.

7. Zakończenie

Biorąc powyższe pod uwagę, należy skonstatować, że zarządzanie działalnością operacyjną Interpolu determinowane jest przede wszystkim koniecznością zachowania jej legalności. Warunkiem *sine qua non* sprawnego zarządzania działalnością operacyjną Interpolu jest zapewnienie mu właściwej pozycji prawnej z uwagi na niepowtarzalność

⁵⁶ Art. 27 Statutu MOPK Interpol.

⁵⁷ Interpol Annual Report 2003, Lyon 2004, s. 24.

⁵⁸ Interpol Annual Report 2006, Lyon 2007, s. 44.

⁵⁹ Interpol Annual Report 2011, Lyon 2012, s. 52.

⁶⁰ Interpol Annual Report 2003, Lyon 2004, s. 23.

wykonywanych zadań, w tym przyjęcie odpowiednich rozwiązań dotyczących przywilejów i immunitetu Interpolu i jego personelu w jednolity sposób na terytoriach wszystkich państw członkowskich. Istnieje również konieczność zharmonizowania wewnętrznych aktów normatywnych organizacji – w tym statutu i regulaminu ogólnego, których interpretacja powoduje wiele niejasności dotyczących statusu prawnego oraz charakteru członkostwa w Interpolu. Ważne jest uzupełnienie statutu Interpolu o zapisy dotyczące stosunków z podmiotami zewnętrznymi (organizacja międzynarodowe, państwa nieczłonkowskie). Należy także wprowadzić wyraźne kompetencje do zawierania porozumień z państwami członkowskimi dotyczących siedziby, przywilejów i immunitetów. Niewątpliwie Europol, będący młodszą platformą współpracy wielostronnej, ma z czyisto prawnego punktu widzenia istotną przewagę nad Interpolem, która polega na jasności sytuacji prawnej. Realizacja tych postulatów jest nadzwyczaj skomplikowana z powodu specyfiki prowadzonych przez Interpol działań oraz umiejscowienia organizacji w systemie instytucjonalnym społeczności międzynarodowej.

Bibliografia

Źródła

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.
- Konwencja wiedeńska o prawie traktatów, sporządzona w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r., Dz. U. z 1990 r. Nr 74, poz. 439.
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o ratyfikacji Statutu Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej – Interpol, Dz. U. z 2015 r., poz. 17.
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, Dz. U. z 2015 r., poz. 355 i 529.
- Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2013 r., poz. 1247.
- Ustawa z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych, Dz. U. z 2000 r. Nr 39, poz. 443 ze zm.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 sierpnia 2000 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o umowach międzynarodowych, Dz. U. z 2000 r. Nr 79, poz. 891.
- Pismo Prezesa RM z dnia 3.11.2014 r., l. dz. RM-10-95-14.
- Sprawozdanie Komisji Spraw Wewnętrznych oraz Komisji Spraw Zagranicznych o rządowym projekcie ustawy o ratyfikacji Statutu Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej – Interpol, przyjętego w Wiedniu dnia 13 czerwca 1956 r. (druk nr 2876) z dnia 26 listopada 2014 r.
- Pismo Marszałka Sejmu z dnia 5.12.2014 r., druk nr 793.
- Opinia do ustawy o ratyfikacji Statutu Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej – Interpol, przyjętego w Wiedniu dnia 13 czerwca 1956 r. (druk nr 793) z dnia 10.12.2014 r.
- Statut Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej, Dz. U. z 2015 r., poz. 1758.
- Rezolucja ZO nr AG-2011-RES-15.

Special agreement on the ICPO – Interpol’s privileges and immunities during Executive Committee meetings and General Assembly sessions, AGN/65/RAP. No 20, Appendix 2.

Report nr 7 Amendments to the Financial Regulations, General Assembly, 77th session, St. Petersburg, 7–10 October 2008.

Rezolucja AG-2006-RES-15 Zgromadzenia Ogólnego Interpolu przyjęta podczas 75 sesji.

Interpol Annual Report 1998, Lyon 1999.

Interpol Annual Report 2003, Lyon 2004.

Interpol Annual Report 2006, Lyon 2007.

Interpol Annual Report 2011, Lyon 2012.

Interpol Annual Report 2013, Lyon 2014.

Literatura

Anderson M., *Policing the World. Interpol and the Politics of International Police Co-operation*, Clarendon Press, Oxford 1989.

Benyon J., Turnbull L., Willis A., Woodward R., Beck A., *Police Co-operation in Europe: An Investigation*, University of Leicester, Leicester 1993.

Coleman L., Barnett M., *Designing Police: Interpol and the Study of Change in International Organizations*, „International Studies Quarterly” 2005, 49.

Fooner M., *Interpol: Issues in World Crime and International Criminal Justice*, Plenum Press, New York 1989.

Garrison O., *The Secret World of Interpol*, McLellan, Glasgow 1977.

Hoppe Ch., *Międzynarodowa współpraca policyjna w Europie*, „Gazeta Policyjna” 2004, nr 14.

Meldal-Johnsen T., Young V., *The Interpol Connection: An Enquiry into the International Criminal Police Organisation*, Dial Press, New York 1979 .

Occhipinti J.D., *The Politics of EU Police Cooperation. Toward a European FBI?*, Lynne Rienner Publishers, London 2003.

Szumski A., *Globalny Kompleks Innowacji Interpolu – nowe narzędzie międzynarodowej współpracy policyjnej*, „Przegląd Policyjny” 2014, Nr 2 (114).

Szumski A., *Rola Interpolu w zwalczaniu cyberprzestępczości*, [w:] D. Rossa (red.), *Bezpieczeństwo współczesnego świata. Obszary bezpieczeństwa publicznego*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Handlu i Usług, Poznań 2014.

Szumski A., *Rola Interpolu w zwalczaniu fałszerstw środków płatniczych*, „Przegląd Policyjny” 2015, Nr 3 (119).

Węgrzyn J., *Status Interpolu w sferze prawa wewnętrznego*, „Państwo i Prawo” 1999, nr 2.

Węgrzyn J., *Zdolność utrzymywania stosunków międzynarodowych przez Interpol (iuslegationis)*, „Przegląd Policyjny” 2003, nr 3–4.

Węgrzyn J., *Prawne warunki funkcjonowania międzynarodowych organizacji ze szczególnym uwzględnieniem Interpolu*, „Przegląd Policyjny” 2001, nr 2.

Węgrzyn J., *Ewolucja pozycji prawnej Interpolu w stosunkach z ONZ*, „Przegląd Policyjny” 2000, nr 1–2.